

RECEPȚIONAT

Agencia Națională pentru Cercetare  
și Dezvoltare \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ 2024

AVIZAT

Secția AȘM \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ 2024

## RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

pentru etapa 2023

privind implementarea proiectului din cadrul  
Programului de Stat (2020–2023)

Proiectul „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și chirurgicale”

Cifrul proiectului 20.80009.8007.37

Prioritatea Strategică Sănătate / Maladiile netransmisibile – monitorizare epidemiologică,  
prevenție, diagnostic și tratament

Rectorul USMF „Nicole Testemițanu”

Președintele Consiliul științific

Conducătorul proiectului

CEBAN Emil

GROPPA Stanislav

LUPAȘCO Iulianna



Chișinău 2024

*Handwritten signature*

## CUPRINS:

1. Scopul și obiectivele etapei 2023
2. Acțiunile planificate și realizate în 2023
3. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba română (Anexa nr. 1)
4. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect 2023 în limba engleză (Anexa nr. 1)
5. Impactul științific/social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute
6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect 2023:
  - Lista publicațiilor științifice 2023 (Anexa nr. 2)
  - Lista participărilor la conferințe
  - Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media
7. Executarea devizului de cheltuieli (Anexa nr. 3)
8. Componenta echipei proiectului pentru anul 2023 (Anexa nr. 4)
9. Informații suplimentare (Anexa nr.5)

## 1. Scopul etapei 2023 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Etapa finală a colectării materialului clinic pentru studierea statutului nutrițional la pacienții cu diferite BCDF la diferite stadii evolutive ale bolii hepatice și în patologia pancreatică, analiza statistică și logică a rezultatelor, sistematizarea, formularea concluziilor.

Estimarea eficienței tratamentelor chirurgicale la pacienții cu ciroză hepatică, pancreatita cronică, elaborarea algoritmului asistenței medicale specializate acestor pacienți.

## 2. Obiectivele etapei 2023 (obligatoriu)

*Compartimentul gastroenterologie/ hepatologie:*

- Aprecierea statutului nutrițional (SN) prin diferite metode: antropometrice, de laborator (metabolismul proteinelor, lipidelor, glucidelor, vitaminelor liposolubile), de bioimpedanță electrică (compoziția corpului), imagistice la pacienții cu diferite boli cronice difuze ale ficatului (BCDF) virale și nonvirale la diferite stadii evolutive ale bolii hepatice și în patologia chirurgicală a pancreasului
- Evaluarea particularităților SN în funcție de starea funcțională a ficatului (sindromul citolitic, colestatic, hepatopriv, imunoinflamator, gradul fibrozei, și a.) și de prezența complicațiilor (encefalopatie hepatică, ascită, ș.a.).
- Studierea particularităților de alimentație cu ajutorul chestionarului alimentar original la pacienții cu diferite BCDF și pancreatice și aprecierea obiceiurilor alimentare cu impact asupra apariției dereglărilor nutriționale (malnutriție protein-calorică, obezitate, obezitate sarcopenică).
- Studierea factorilor digestivi cu impact asupra SN (starea funcțională a pancreasului, alte cauze de malabsorbție) în diferite BCDF.
- Studierea factorilor psihoemoționali (anxietate, depresie, calitatea vieții) în raport cu comportamentul alimentar și SN la pacienții cu diferite BCDF.
- Identificarea și validarea biomarkerilor genetici implicați în tulburarea statutului nutrițional în raport cu formele evolutive ale diferitor BCDF.
- Studierea stresului oxidativ în raport cu dereglările nutriționale (statutul nutrițional) la bolnavii cu diferite BCDF.
- Selectarea după principii de eficacitate, simplitate și accesibilitate a metodelor de screening nutrițional pentru depistarea precoce a stărilor disnutriționale în BCDF și pancreatice.
- Elaborarea principiilor de monitorizare a SN la pacienții cu diferite BCDF la diferite stadii evolutive ale bolii hepatice și în patologia pancreasului.
- Crearea bazei teoretice privind corecția nutrițională a pacienților cu diferite BCDF și pancreatice în funcție de modificarea statutului nutrițional.

*Compartimentul chirurgie:*

- Estimarea eficienței teraputicelor chirurgicale pentru a da certitudine poziției terapeutice adaptate în contextul progreselor actuale la pacienții cu ciroză hepatică, posttransplant, pacienților cu pancreatită cronică.

- Deducerea unor algoritme terapeutice optimizate, la pacienții cu ciroză hepatică, posttransplant, pacienților cu pancreatită cronică.
- Evaluarea supraviețuirii și calității vieții pacienților operați la distanță, posttratament la pacienții cu ciroză hepatică, posttransplant, pacienților cu pancreatită cronică.
- Evaluarea gradului de adaptare a organismului în funcție de gestul chirurgical aplicat pacienților cu ciroză hepatică, posttransplant, pacienților cu pancreatită cronică
- Estimarea eficienței programului perioperatoriu de măsuri curative profilactice adaptate eșantionului de pacienți studiați la diferite etape clinico-evolutive ale pacienților cu ciroză hepatică, posttransplant, pacienților cu pancreatită cronică
- Elaborarea unor măsuri de îmbunătățire a asistenței medicale specializate pacienților cu ciroză hepatică, posttransplant, pacienților cu pancreatită cronică.

*Compartimentul bioetică:*

- Stabilirea condițiilor bioetice ale relației medic-pacient și elaborarea recomandărilor specifice managementului nutrițional al pacienților cu BCDF

*Compartimentul farmacologie:*

- Ambalare (materiale de ambalare), condiționarea produsului original elaborat ca supliment alimentar cu conținut de aminoacizi și antioxidanți.
- Etichetarea produsului original elaborat ca supliment alimentar cu conținut de aminoacizi și antioxidanți

**3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2023 (obligatoriu)**

*Compartimentul gastroenterologie/hepatologie:*

- Examinarea pacienților BCDF, persoanelor din lotul martor.
- Efectuarea investigațiilor preconizate.
- Introducerea datelor în protocolul standardizat și în baza de date.
- Analiza statistică, logică a rezultatelor obținute.

*Compartimentul chirurgie:*

- Estimarea eficienței tratamentului chirurgical în contextul progreselor actuale la pacienții cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, posttransplant, PC.
- Deducerea unor algoritme terapeutice optimizate la pacienții cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, posttransplant, PC.
- Evaluarea supraviețuirii și calității vieții pacienților operați, posttratament la pacienții cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, posttransplant, PC.
- Evaluarea gradului de adaptare a organismului în funcție de gestul chirurgical aplicat pacienților cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, posttransplant, PC.
- Estimarea eficienței programului perioperatoriu de măsuri curative profilactice adaptate eșantionului de pacienți studiați la diferite etape clinico-evolutive ale pacienților cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, posttransplant, PC.
- Elaborarea unor măsuri de îmbunătățire a asistenței medicale specializate pacienților cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, posttransplant, PC.

*Compartimentul bioetică:*

- Elaborarea concluziilor (experiența, tendințe, curențe) ale aspectelor bioetice ale actului medical la contingentul de pacienți cu diferite BCDF la diferite stadii evolutive ale bolii hepatice și în patologia pancreatică
- *Compartimentul farmacologie:*
- Ambalare (materiale de ambalare), condiționarea produsului original elaborat ca supliment alimentar cu conținut de aminoacizi și antioxidanți..
- Etichetarea produsului original elaborat ca supliment alimentar cu conținut de aminoacizi și antioxidanți

**4. Acțiunile realizate (obligatoriu)**

*Compartimentul gastroenterologie/hepatologie:*

- Au fost examinați pacienți cu BCDF, și persoane din lotul martor.
- Au fost efectuate investigațiile preconizate.
- A fost efectuată introducerea datelor în protocolul standardizat și în baza de date.
- A fost realizată analiza statistică, logică a rezultatelor obținute.

*Compartimentul chirurgie:*

- A fost estimată eficiența tratamentului chirurgical în contextul progreselor actuale ale pacienților cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, post-transplant, PC.
- Au fost deduse algoritme terapeutice optimizate la pacienții cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, post-transplant, PC.
- A fost îndeplinită evaluarea supraviețuirii și calității vieții pacienților operați, post-tratament la pacienții cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, post-transplant, PC.
- Evaluarea gradului de adaptare a organismului în funcție de gestul chirurgical aplicat pacienților cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, post-transplant, PC.
- A fost estimată eficiența programului perioperatoriu de măsuri curative profilactice adaptate eșantionului de pacienți studiați la diferite etape clinico-evolutive ale pacienților cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, post-transplant, PC.
- Au fost elaborate măsuri de îmbunătățire a asistenței medicale specializate pacienților cu patologii chirurgicale pe fondal de CH, post-transplant, PC.

*Compartimentul bioetică:*

- Au fost obținute concluzii (experiența, tendințe, curențe) ale aspectelor bioetice ale actului medical la contingentul de pacienți cu diferite BCDF la diferite stadii evolutive ale bolii hepatice și în patologia pancreatică

*Compartimentul farmacologie:*

- A fost efectuată ambalarea (materiale de ambalare), condiționarea produsului original elaborat ca supliment alimentar cu conținut de aminoacizi și antioxidanți..



- A fost efectuată etichetarea produsului original elaborat ca supliment alimentar cu conținut de aminoacizi și antioxidanți

## 5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

### *Compartimentul gastroenterologie/ hepatologie + genetică + farmacologie + bioetică.*

Au fost investigați 75 de pacienți dintre care 34 cu SH (steatoza hepatică), 11 cu CH (ciroza hepatică) și 30 de persoane la care au fost identificate concentrația aminoacizilor în serul sanguin. Au fost introduse datele a 289 de pacienți, dintre care la 253 pacienți au fost intervievați cu ajutorul chestionarului alimentar, au fost identificate și introduse date antropometrice și de bioimpedanță electrică.

Au fost determinate modificări ale metabolismului lipidic (dislipidemie, hipercolesterolemie), sugestiv induse de infecția cronică HBV, inclusiv în caz de infecție HBV ocultă. Infecția virală cronică cu virusuri hepatice se caracterizează prin dereglări colesterolice, în special în prezența sindromului de citoliză, iar determinarea ALT, AST, indicelui de Ritis concomitent cu colesterolul oferă posibilități de monitorizare eficientă și simplă a stării metabolice în hepatitele cronice virale.

Obezitatea este asociată cu diverse dereglări metabolice – hiperinsulinemie și insulinorezistență, epuizarea aminoacizilor, dezechilibru hormonal. Dizabilitatea, fragilitatea și obezitatea sarcopenice necesită evaluare la pacienții hepatici, în special dacă sunt prezente complicații metabolice, comorbidități cronice, după intervenții chirurgicale variatice, în diete hipocalorice.

Evaluarea statutului nutrițional include și cunoașterea obiceiurilor alimentare a pacienților, compoziția alimentelor și indicele lor glicemic, care exprimă biodisponibilitatea glucozei după digestia produsului. Absorbția nutrienților alimentari în TGI este variată. Pentru absorbția acizilor grași snt necesare lipaze în forma activă.

În infecția cronică HBV s-au determinat scăderi ale valorilor de triptofan, însă se necesită studiere mai amplă a metabolismului aminoacidic în ansamblu.

La pacienții cu steatoza hepatică au fost înregistrate date înalte ale indicilor MC și IMC versus pacienților cu infecția HBV și lotul martor. Asocierea cifrelor ridicate ale TA-D prezintă un factor de risc pentru dezvoltarea sindromului metabolic.

La persoanele cu hepatopatii cronice, calitatea vieții suferă semnificativ. Cele mai scăzute valori medii ale calității vieții s-au identificat la lotul de pacienți cu Infecția cu HBV. Cel mai intens suferă la pacienții cu patologie hepatică componenta mentală a calității vieții și, în special, funcționarea rolului, datorită stării emoționale.

La pacienții cu hepatopatii cronice se înregistrează mai frecvent semnele de depresie, anxietate și astenie. Cele mai mari indice caracteristice pentru depresia, anxietatea și astenia au fost identificate în lotul de pacienți cu infecție HBV versus lotul pacienților cu steatoza hepatică.

Prin urmare, prezența infecției virale cronice prezintă un factor de risc în apariția problemelor de sănătate mintală.

Studiul bioetic a fost axat pe constituirea și evaluarea particularităților bioetice ale relației medic-pacient în contextul bolilor cronice hepatice și pancreatice, evaluarea nivelului de vulnerabilitate morală a lucrătorului medical în instituțiile medicale din mun. Chișinău, precum și evidențierea modului de percepere de către personalul medical a vulnerabilității morale. Principiul bioetic este esențial în îngrijirea pacientului hepatic, ia în considerație particularitățile de personalitate a pacientului și are drept scop "non dăunarea". Abordarea bioetică presupune luarea în calcul atât a vulnerabilităților pentru pacient, cât și pentru personalul medical. Studiul bioetic a fost axat pe constituirea și evaluarea particularităților bioetice ale relației medic-pacient în contextul bolilor cronice hepatice și pancreatice, evaluarea nivelului de vulnerabilitate morală a lucrătorului medical în instituțiile medicale din mun. Chișinău, precum și evidențierea modului de percepere de către personalul medical a vulnerabilității morale. Această parte din chestionar a arătat că îngrijirea pacientului hepatic nu se reduce doar la cea medicală, pacienții 91% au semnalat că au nevoie de asistență psihologică, morală, spirituală etc. Faptul dat, atrage atenția că activitatea medicală trebuie să rămână deschisă dialogului interdisciplinar în practica sa.

A fost elaborat un remediu autohton natural pe baza extractului uscat din fructele de cătină, care va servi în sporirea aportului în organismul bolnavului cu patologii hepatice a 3 antioxidanți naturali prezenți în fructele de cătină, activi în mecanismul de protecție ne-enzimatică a organismului de efectele oxidanților și radicalilor liberi: vit.C, vit.E, carateonidele și a unui hepatoprotector natural. Acest remediu poate fi utilizat pe viitor ca un adjuvant în tratamentul diferitor boli hepatice difuze cronice ca un suport în ameliorarea stresului oxidativ a pacientului hepatic cronic.

### **Compartimentul chirurgie:**

S-au efectuat intervenții chirurgicale necesare după caz la pacienții cu ciroza hepatică, pancreatita cronică. A fost creată baza de date a pacienților pre-și posttransplant, pacienților cu ciroza hepatică comorbidă cu tireopatii, gastroduodenopatii, patologii chirurgicale a CBP, tumori hepatice primare și metastatice pe fondal de ciroză hepatică și a pacienților cu pancreatită cronică. A fost studiat spectrul de manifestări clinice, investigații de laborator (funcția hepatică, profil lipidic, profil hemostatic, ionograma, markerii hepatitelor virale, etc.), imagistice (USG, RMN, CT), morfologice, microinvazive.

Selectarea pacienților cu ciroză hepatică în lista de așteptare pentru transplant de ficat, pe baza scorului MELD permite o aprecierea mai corectă a funcției hepatice și renale, precum și a diverșilor factori ce țin de donator, matching-ul donator-primitor. Strategiile preoperatorii pentru pacienții recipienți de ficat permit pacientului transplantat o recuperare mai rapidă posttransplant.

Momentul optim operator în cazurile de pancreatită cronică (PC) cu dilatarea ductului Wirsung cu tehnica chirurgicală specifică s-a obținut o scădere a numărului de complicații postoperatorii

precoce Studiul elucidează analiza manifestărilor clinice, imagistice a complicațiilor intraoperatorii, postoperatorii precoce și tardive, a ratei apariției lor în cadrul tratamentului chirurgical al pacienților cu patologii chirurgicale a tractului digestiv, transplant hepatic, maladii endocrine pe fondal de ciroză hepatică vis-a-vis de tehnicile chirurgicale aplicate.

S-a arătat o rată a complicațiilor postoperatorii hemoragice mai mare la pacienții cu hipoproteinemie și scăderea factorilor de coagulare pe fondalul hepatopatiilor, în special în boala hepatică avansată.

S-a realizat evaluarea factorilor de risc și timpului de așteptare a pacienților cu ciroză hepatică de pe lista de așteptare pentru transplant hepatic. Nivelurile de sodium seric scăzut la pacienții pretarant hepatic s-au asociat cu perioade de așteptare către transplant mai scurte, comparative cu candidații cu sodium crescut.

Aplicarea scorului standardizat (clasificarea Terblanche) pentru hepatojejunostomii a permis evaluarea rezultatelor la distanță. Scorul este simplu, util și accesibil pentru aplicarea atât în scopuri de cercetare cât și în medicina practică.

Cei mai importanți factori, asociați cu apariția complicațiilor postoperatorii în intervențiile chirurgicale rezecționale hepatice au fost: volumul rezecției, hemoragia intra- și postoperatorie, hemotransfuzia, fistula biliară și complicațiile septice intraabdominale. Selecția pacienților eligibili pentru rezecție hepatică, progresele tehnicilor chirurgicale și managementul perioperator au contribuit la scăderea ratei de morbiditate și mortalitate perioperatorie în lotul de cercetare.

Rezultatele studiului demonstrează, că cheia succesului în procesul de selecție în căutarea unui punct favorabil pentru a trece de la rezecție hepatică la transplant, este stadiul CHC (precoce, intermediar sau avansat). CHC avansat are opțiuni de tratament limitate, iar rezecția chirurgicală sau transplantul hepatic nu sunt adesea potrivite. Este important să se ia în considerare situația oncologică, disponibilitatea organului, precum și capacitatea de a obține rezultate bune pe termen lung la pacienții cu CHC cu sau fără CH.

## **6. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)**

### Impactul științific

Studierea evoluției și prognosticului maladiilor cronice difuze ale ficatului în rezultatul abordării sistemice de diagnostic al BCDF și pancreatice cu luarea în calcul a statutului nutritiv va permite elaborarea politicilor noi de reducere a factorilor de risc pentru stările disnutritive, elaborarea și implementarea metodelor și algoritmilor optime de diagnostic și supraveghere a statutului nutritiv și a creării bazei teoretice pentru corecția statutului nutritiv la pacienții cu boli cronice difuze ale ficatului și pancreatice la diferite stadii evolutive. Înțelegerea mai amplă și corectă a cunoștințelor existente cu elucidarea noilor factori de risc de apariția dis- și malnutriției în cadrul patologiilor hepatice și pancreatice va contribui considerabil în crearea unei platforme pentru abordarea absolut nouă de evaluare a pacienților cu scop logic de



reducerea mortalității după intervenții chirurgicale în special posttransplant hepatic. Monitorizarea pacienților cu transplant hepatic de la donator în moarte cerebrală și de la donator viu, cu aprecierea și ameliorarea statutului nutritiv al acestora și al pacienților cu pancreatită cronică va permite reducerea frecvenței complicațiilor postoperatorii și va contribui la îmbunătățirea calității vieții acestor bolnavi. Creșterea calității vieții pacienților prin ameliorarea compliancei în managementul pacienților cu BCDF și optimizarea relației medic-pacient din perspectivă etică va contribui esențial în îngrijirea pacientului hepatic cronic, luând în considerație particularitățile de personalitate a pacientului cu drept scop ”non dăunarea” cu un aspect deosebit de important a stării de vulnerabilitate atât pentru pacient, cât și pentru personalul medical.

### Impactul social

Proiectul de cercetare are o deosebită importanță pentru populația Republicii Moldova și nu va compromite posibilitățile de satisfacere a nevoilor generațiilor următoare. Vor fi elucidate mai multe verigi de vază ce vizează cunoașterea unor mecanisme importante a aspectelor nutriționale în cadrul patologiilor cronice difuze hepatice și pancreatice ce permite extinderea și aprofundarea cunoașterii criteriilor certe de diagnostic al stărilor de dereglare metabolismului complexe cu elaborarea metodelor noi de apreciere și va servi pentru corectarea abordărilor de management și tratament ulterior. Rezultatele căpătate în urma studiului vor îmbunătăți calitatea vieții pacienților incluși în studiu, membrilor familiilor lor și specialiștilor tineri de generație nouă ceea ce prezintă sustenabilitatea cercetării.

Proiectul va contribui la dezvoltarea și calificarea resurselor umane, prin atragerea și implicarea medicilor clinicieni și cercetătorilor în activități de cercetare complexe interdisciplinare.

Managementul bazat pe valoare (MBV) va oferi consecvență a misiunii, strategiei, culturii, comunicării structurilor organizaționale și procesului decizional în domeniul maladiilor cronice difuze hepatice și pancreatice în rezultatul abordării sistemice de diagnostic al acestor maladii cu luarea în calcul a statutului nutritiv și va permite măsurarea performanței și alinierea acesteia cu instrumentele de recompensă și motivație.

### Impactul economic

Potențialul comercial este unul indirect. Cercetarea va avea impact socio-economic și medical asupra populației țării. Micșorarea numărului zi/pat a pacienților aflați în staționar ceea ce va duce la micșorarea cheltuelilor de tratament, reabilitarea mai precoce a pacienților (diminuarea cheltuelilor pe foaie de boală), reabilitarea socială și revenirea mai precoce a pacienților în cadrul muncii. Rezultatele proiectului pot contribui la dezvoltarea și calificarea resurselor umane prin atragerea și implicarea colaboratorilor în activități complexe multidisciplinare. Ca urmare va fi ridicat nivelul cunoștințelor a colaboratorilor din echipă. Metode, chestionare, recomandări, ghiduri, protocoale noi elaborate vor servi atât personalului științific cât și personalului clinic și de îngrijire a pacienților hepatici cronici la nivel pre- și spitalicesc. În rezultatul implementării metodelor, recomandărilor noi obținute în urmă analizei datelor dobândite în cadrul proiectului va îmbunătăți starea de sănătate și calitatea vieții a pacienților.

## **7. Colaborare la nivel național și internațional în cadrul implementării proiectului (după caz)**

### *Nivel național*

- Cu secretarul științific general al AȘM din RM dr. hab. Liliana Condricova în cadrul Conferinței științifice internaționale International Scientific Conference Patrimoniul de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine heritage of yesterday – contribution to the development of a sustainable society of tomorrow. Iași-Chișinău-Lvov, Moldova, 9-10 februarie 2023, Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine (ediția a VIII-a), Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 26-27 septembrie 2023. Secțiunea Sănătate.
- Cu Societatea de Gastroenterologie și Hepatologie din Republica Moldova și Disciplina de Gastroenterologie, Departamentul Medicină Internă, USMF „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova în cadrul organizării și desfășurării conferinței științifico-practice ”Școala de Vară de Gastroenterologie și Hepatologie, ediția VII-lea”. / 16-17 Iunie, 2023 / Vadul-lui Vodă și Al V-lea Congres Național de gastroenterologie și hepatologie din Republica Moldova, Curs postuniversitar UEG – EAGEN „How to improve the management of digestive diseases” din 23-24 noiembrie 2023.
- În colaborare cu Institutul de Fiziologie și Sanocreatologie al Academiei de Științe a Moldovei, Laboratorul Neurosanocreatologie: Teza de doctor în științe biologice (în lucru) a cercetătorului științific Elena Berezovschi ”Уровни психического здоровья у больных хроническими гепатитами и феноменология их проявления”, conducător științific: FURDUI Teodor, academician; consultant științific profesor universitar DUMBRAVA Vlada-Tatiana.
- Cu Rectorul Universității de Stat din RM dr. hab Igor Șarov în cadrul Conferinței științifice internaționale Integration Through Reasreach and Innovation dedicated to the World Science Day for Peace and Development. Chișinău, Moldova, 9-10 noiembrie 2023.
- Cu Asociația Medicală de Gastroenterologie și Hepatologie HEPATEG din Republica Moldova în cadrul Conferinței Științifico-practice multidisciplinare „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023, Chișinău, 1 decembrie.
- Cu Onișoru Veaceslav de la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuala a Republicii Moldova (AGEPI) în contextul elaborării și evaluării operelor științifice și inovațiilor create în decursul proiectului.
- IMSP Spitalul Clinic Republican ”Timofei Moșneaga”, contract bilateral, chirurgie reconstructivă a tractului digestiv, transplant de ficat, chirurgie endocrină.
- IMSP „Centrul de diagnostic Medical Republican”, acord bilateral, aprecierea nivelului markerilor tumorali în serul sanguin în afecțiunile tumorale a zonei hepato-bilio- pancreatice.
- IMSP Centrul Republican de Endoscopie, acord bilateral, diagnosticul și tratamentul maladiilor tractului digestiv, endocrine.
- Centrul Medical „Magnific”, contract de colaborare bilateral, diagnosticul maladiilor tractului digestiv, endocrine.

- Centrul Medical „Euromed”, contract de colaborare bilateral, diagnosticul imagistic al patologiei chirurgicale a TGI .
- IMSP Institutul Oncologic, acord bilateral, diagnosticul maladiilor oncologice și tratamentul multimodal chimioradiologic adjuvant.
- IMSP Institutul de medicină de urgență, contract de colaborare bilateral, chirurgie reconstructivă a tractului digestiv, transplant de ficat, chirurgie endocrină.
- IMSP Spitalul „SF. Treime”, contract de colaborare bilateral, chirurgie reconstructivă a tractului digestiv, transplant de ficat, chirurgie endocrină
- Agenția de transplant hepatic din Republica Moldova, acord bilateral, transplant de ficat

#### Nivel international

Cu Prof. Dr. DUMITRAȘCU Dan L. Președinte de onoare SRNG, members of the society EAGEN în cadrul organizării evenimentului EAGEN POSTGRADUATE COURSE 24 of November 2023 Chișinău, Moldova.

- Cu Andrei-Victor SANDU coordinator al evenimentului în cadru participării la EUROINVENT, European Exhibition of Creativity and Innovation 15 Edition, Iași, România, may 13, 2023.
- Centrul de Chirurgie Generală și Transplant Hepatic, Institutul Clinic Fundeni, București, România, contract de colaborare bilateral în chirurgia digestivă; chirurgia hepato - bilio – pancreatică, transplantul de ficat, chirurgia colorectală; chirurgia laparoscopică și mini-invazivă. Organizarea manifestărilor științifice și al.
- Clinica 3 Chirurgie USMF „Ch.Popa”, Iași, România, acord de colaborare bilateral în chirurgia digestivă, chirurgia hepato - bilio – pancreatică, transplantul de ficat.
- Institutul Clinic „V.Vișnevskii” al AȘ din Russia, organizarea manifestărilor științifice și al.
- Universitatea de medicină din Haricov, Ucraina, contracte științifice organizarea manifestărilor științifice și al.
- Universitatea de medicină din Odesa, Ucraina, contract științific de colaborare bilateral în chirurgia hepato - bilio – pancreatică, chirurgia laparoscopică și mini-invazivă, organizarea manifestărilor științifice și al.
- Centrul de transplant din Barselona, contracte științifice de colaborare bilateral în chirurgia hepatică, transplant hepatic organizarea manifestărilor științifice și al.

#### **8. Dificultățile în realizarea proiectului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.) (după caz)**

O cantitate enormă de documente necesare pentru prezentarea dovezilor la diferite nivele (instanțe) pentru: procurarea aparaturii necesar, modernizarea infrastructurii laboratorului, încadrarea

resurselor umane noi, în special a cercetătorilor tineri în cadrul proiectului în derulare, prezintă un impact negativ asupra eficacității efectuării acțiunilor propuse.

#### 9. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu)

*Lista publicațiilor din anul 2023 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea Anexa 2)*

#### 10. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice. (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

➤ *Manifestări științifice internaționale (în străinătate)*

1. Hotineanu Andrian, Burgoci Serghei, Taran Natalia, Sîrghi Vitalie, Cazacu Dumitru, Ivancov Grigore. 15th edition of the National Conference Of HPB Surgery, Section Liver Transplantation 1, București, România, 20.04.2023 – 23.04.2023; Transplant hepatic în Republica Moldova. (comunicare orală)
2. Lupasco Iulianna, Dumbrava Vlada-Tatiana, Vengher Inna, Taran Natalia, Berezovscaia Elena, Ghelimiți Tatiana, Chirvas Elena, Harea Gheorghe, Gribiniuc Anatol, Golovatiuc Liudmila, Banari Ion, Buza Anastasia, Lupașco Daniella. EUROINVENT, European Exhibition of Creativity and Innovation 15 Edition, Iași, România, May 13, 2023; Chronic liver and pancreatic diseases: nutritional and surgical aspect. Gastroenterology/ Hepatology Compartiment. (Posterul MD-91)
3. Pîrvu Victor, Hotineanu Andrian, Burgoci Serghei, Ivancov Grigore, Peltec Angela, Pîrvu Cristina. 15th edition of the National Conference Of HPB Surgery, Section Liver Transplantation 1, București, România, 20.04.2023 – 23.04.2023. Modelul pentru boala hepatică în stadiu terminal actualizat pentru epoca modernă în lista de așteptare pentru transplant hepatic

➤ *Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)*

1. Ghelimiți Tatiana, Lupașco Iulianna, Harea Gheorghe, Burda Tatiana, Ouș Mariana, Lupasco Daniella. International Scientific Conference „Heritage of yesterday – contribution to the development of a sustainable society of tomorrow”. Iași-Chișinău-Lvov, Moldova, 9-10 februarie 2023. Aspecte ale tulburărilor metabolice cauzate de boala prin coronavirus Cov-19 la pacientii obezi. (comunicare orală) Program p.38
2. Lupasco Daniella. International Scientific Conference „Heritage of yesterday – contribution to the development of a sustainable society of tomorrow”. Iași-Chișinău-Lvov, Republica Moldova, 9-10 februarie 2023. „Analiza consumului de cafea prin anchetarea electronică / Analysis of coffee consumption by electronic survey.” (comunicare orală) Program p.38
3. Ghelimiți Tatiana, Lupașco Iulianna, Harea Gheorghe, Burda Tatiana, Ouș Mariana, Lupasco Daniella. „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine” (ediția a VIII-a), Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 26-27 septembrie 2023. „Evaluarea unor indici A statutului imuno - inflamator la pacientii obezi cu infecția SARS-COV2”. (comunicare orală) Program p.19
4. Lupasco Daniella, Dumbrava Vlada-Tatiana, Lupasco Iulianna, Vengher Inna, Berezovscaia Elena. „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”



(ediția a VIII-a), Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 26-27 septembrie 2023. „Analiza instrumentelor de evaluare a particularităților statutului nutrițional”. **(comunicare orală)** Program p.19

➤ *Manifestări științifice naționale*

1. Afteniuc Daniela (Conducător științific: Banari Ion). Conferința științifică anuală națională „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18 - 20 octombrie 2023. *”Abordarea bioetică a pacientului hepatic cronic. Sinteza literaturii.”* **(comunicare orală)**
2. Banari Ion, Lupașco Iulianna. Conferința științifică anuală națională „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18 - 20 octombrie 2023. *”Titlu comunicării ”Ipostaze morale în procesul de evaluare a situațiilor de vulnerabilitate a lucrătorului medical.”* **(comunicare orală)**
3. Banari, Ion. Evaluarea situațiilor vulnerabile ale lucrătorilor medicali din perspectivă etică. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
4. Berezoyscaia, E. Devieri ale compoziției aminoacizilor în procesul de analiză a statutului psihologic la pacienții cu hepatopatii cronice. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
5. Bortă Eduard. Atitudini moderne în chirurgia tumorilor gastrice maligne. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
6. Bujac Mariana. Consecințele intervenției pe glanda tiroidă. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
7. Cazac Anatol. Pancreatita cronică: Posibilități diagnostico-curative modern. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
8. Cazacov Vladimir, Lotocovschi Dan, Bodrug Roman, Iavorski Vladislav. Efectul ligaturii variceale în gestionare și rezultatele chirurgiei HTP la bolnavii cirofici.” Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
9. Cucu Ion. Optimizarea diagnosticului și tratamentul chirurgical în sindromul Mirizzi, Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023.
10. Cucu Ivan. Conferința științifică anuală națională „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18 - 20 octombrie 2023. *”Diagnosticul și tratamentul chirurgical în sindromul Mirizzi”* **(comunicare orală)**



11. Ferdohleb Alexandru. Eficiența clinico-funcțională a tratamentului chirurgical reconstructiv al stricturilor biliare benigne la distanță. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
12. Ghelimici Tatiana, Lupașco Iulianna, Berezovscaia Elena, Golovatiuc Liudmila, Lupașco Daniella. Implementarea indicatorilor antropometrici în evaluarea statutului nutrițional la pacienții cu BCDF. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
13. Ghelimici Tatiana, Lupașco Iulianna, Harea Gheorghe, Burda Tatiana, Ouș Mariana, Lupașco Daniella. Aspecte ale tulburărilor metabolice cauzate de boala prin coronavirus Cov-19 la pacienții obezi / Aspects of the metabolic disorders caused by the coronavirus COV-19 disease in obese patients. International Scientific Conference „Heritage of yesterday – contribution to the development of a sustainable society of tomorrow”. Iași-Chișinău-Lvov, Moldova, 9-10 februarie 2023. **(comunicare orală)**
14. Ghelimici Tatiana, Lupașco Iulianna, Harea Gheorghe, Burda Tatiana, Ouș Mariana, Lupașco Daniella. *Evaluarea unor indici A statutului imuno - inflamator la pacienții obezi cu infecția SARS-COV2*. Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine (ediția a VIII-a), Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 26-27 septembrie 2023. Program. Secțiunea Sănătate. **(comunicare orală)**
15. Golovatiuc Liudmila, Lupașco Iulianna, Berezovscaia Elena, Ghelimici Tatiana. Implementarea tehnologiilor noi în evaluarea nutrițională a pacienților hepatici cronici. . Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
16. Grozavu Ion, Hotineanu Adrian, Cazac Anatol. Conferința științifică anuală națională „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18 - 20 octombrie 2023. *”Diagnosticul imagistic și tratamentul intervențional al pseudochistului pancreatic.”* **(comunicare orală)**
17. Harea Gheorghe. Școala de Vară De Gastroenterologie și Hepatologie din Republica Moldova”. Ediția A VII-A. or. Vadului-Vodă, 16-17 Iunie 2023. *”Microbiota intestinală și îmbătrânirea.”* **(comunicare orală)** Program, p.1
18. Hotineanu Adrian, Burgoci Serghei. Hepatocarcinomul - diagnostic, tratament, rezultate. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
19. Lupasco Daniella (Conducător științific: Dumbrava Vlata-Tatiana). Conferința științifică anuală națională „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18 - 20 octombrie 2023. *”Importanța analizei statutului nutrițional la pacienții cu boala hepatică cronică”* **(e-poster)**
20. Lupasco Daniella, Dumbrava Vlada-Tatiana, Lupașco Iulianna, Vengher Inna, Berezovscaia Elena. *Analiza instrumentelor de evaluare a particularităților statutului nutrițional.*

- Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine (ediția a VIII-a), Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 26-27 septembrie 2023. Program. Secțiunea Sănătate. **(comunicare orală)**
21. Lupasco Daniella, Lupașco Iulianna, Dumbrava Vlada-Tatiana, Ghelimici Tatiana. Implementarea chestionarului alimentar autohton în evaluarea statutului nutrițional la pacienții cu patologii hepatice și pancreatice cronice. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
  22. Lupasco Daniella. Analiza consumului de cafea prin anchetarea electronică / Analysis of coffee consumption by electronic survey. International Scientific Conference „Heritage of yesterday – contribution to the development of a sustainable society of tomorrow”. Iași-Chișinău-Lvov, Republica Moldova, 9-10 februarie 2023. **(comunicare orală)**
  23. Lupasco Iulianna. How to improve the management of chronic viral B hepatitis. EAGEN Postgraduate Course “How to improve the management of digestive diseases” în cadrul al V-lea Congres Național de Gastroenterologie și Hepatologie din Republica Moldova cu participare internațională. Chișinău, 23-24 noiembrie 2023. **(comunicare orală)**
  24. Lupasco Iulianna. Mecanismele epigenetice în dezvoltarea bolii ficatului gras – o viziune nouă în gastroenterologie. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie, 2023. **(comunicare orală)**
  25. Lupasco Iulianna. Prezentarea ghidului practic ”Algoritme diagnostice și de tratament în hepatopatii cronice”. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
  26. Lupasco Iulianna, Dumbrava Vlada-Tatiana, Vengher Inna, Taran Natalia, Berezovscaia Elena, Ghelimici Tatiana, Harea Gheorghe, Golovatiuc Liudmila, Banari Ion, Buza Anastasia, Lupașco Daniella. Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și chirurgicale. Compartimentul gastroenterologie/hepatologie Expoziția Internațională de Inovație și Transfer Tehnologic „INFOINVENT, ediția XVIII-a. Chișinău, 22-24 noiembrie 2023. **(Poster II.B.61)**
  27. Lupașco Iulianna, Golovatiuc Liudmila, Lupașco Daniella, Berezovscaia Elena. Rolul ficatului în metabolismul uman când știința servește sănătății. Expoziția internațională specializată MoldMedizin&MoldDent, ediția XXVI, Chișinău, 14-17 septembrie 2023. **(Poster & prezentarea PPT)**
  28. Lupasco Iulianna. Școala De Vară De Gastroenterologie Și Hepatologie Din Republica Moldova”. Ediția A VII-A. or. Vadului-Vodă, 16-17 Iunie 2023. ”Steatoza hepatică macroveziculară și microveziculară: viziunea gastroenterologului.” **(comunicare orală)** Program, p.3
  29. Pîrvu Victor. Noi scoruri prognostice de evaluare a pacienților cu ciroză hepatică din lista de așteptare pentru transplant hepatic. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. **(comunicare orală)**
  30. Taran Natalia, Lupașco Iulianna, Dumbrava Vlada-Tatiana, Vengher Inna, Chirvas Elena,

Ghelimici Tatiana. Săptămâna Medicală Balcanică, ediția a XXXVII-a Perspective ale Medicinii Balcanice în Era Post Covid-19. Chișinău, 7-9 iunie, 2023; *"Importanța sarcopeniei în evoluția pacienților cu ciroză hepatică decompensată."* (comunicare orală) p.60-61.

31. Taran Natalia, Lupașco Iulianna. Hipertensiunea portală prehepatică ca rezultat al pancreatitei acute. Caz clinic. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. (comunicare orală)
32. Vengher Inna, Lupașco Iulianna, Banari Ion. Aspecte de comunicare în relația medic-pacient. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. (comunicare orală)
33. Vengher Inna. Omagiu fondatoarei Școlii de gastroenterologie și hepatologie din Republica Moldova profesor Vlada-Tatiana Dumbrava. Al V-lea Congres Național de Gastroenterologie și Hepatologie din Republica Moldova cu participare internațională. Chișinău, 23-24 noiembrie 2023. (comunicare orală)
34. Znagovan Alexandru, Lupașco Iulianna. Procesul tehnologic de pregătire a pulberii din Cătină pentru utilizare în calitate de supliment alimentar în gastroenterologie. Conferința Științifico-practică multidisciplinară „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și multidisciplinare”, Ediția 2023. Chișinău, 1 decembrie 2023. (comunicare orală)
35. Березовская Елена, Лупашко Юлианна, Думбрава Влада-Татиана, Постолати Галина. Изменение содержания некоторых нейромедиаторных аминокислот у пациентов с хроническими гепатопатиям. Conferința națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, dedicată Zilei Internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare. Chișinău, 9-10 noiembrie 2023. (comunicare orală)
36. Головатюк Людмила, Лупашко Юлианна, Березовская Елена. Использование новых технологий в оценке питания больных с хроническими заболеваниями печени. Conferința națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, dedicată Zilei Internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare. Chișinău, 9-10 noiembrie 2023. (comunicare orală)

#### 11. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (Opțional):

- Emisiuni radio/TV de popularizare a științei

Model: Nume, prenume / Emisiunea / Subiectul abordat

- Articole de popularizare a științei

➤ Model: Nume, prenume / Publicația / Titlul articolului

1. Lupașco, Iu., Lupașco, D. Influența componentei rației alimentare asupra digestiei și absorbției a macronutrienților la nivel intestinal. Prospects Of Modern Science And Education Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference Stockholm, Sweden February 07 – 10, 2023. Pag 270-277. ISBN – 979-8-88896-530-6



## 12. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2023 de membrii echipei proiectului (opțional)

### ➤ Teza de masterat

1. LUPAȘCO, Daniella. Teza de master în nutriție umană a masterandului – colaboratorului laboratorului. Evaluarea nutrițională a pacienților cu boli cronice hepatice cu ajutorul chestionarului alimentar. consultant științific profesor universitar, Om Emerit DUMBRAVA Vlada-Tatiana. (Teza confirmată/în lucru).

### ➤ Teza de licență

1. CAPMOALE Eugenia. *Pacientul hepatic în contextul vulnerabilității. Analiză medico-bioetică.* Grupa M1731. Susținută luna mai 2023.

## 13. Concluzii

*Compartimentul gastroenterologie/ hepatologie + genetică + farmacologie + bioetică.*

- Au fost determinate particularități ale statutului nutritional în diferite hepatopatii cronice în funcție de activitatea sindromului de citoliză.
- A fost demonstrat rolul stresului oxidativ pentru stările disnutriționale la pacienții hepatici.
- S-au identificat markeri ai stresului oxidativ (cerulplasma, colinesteraza), care împreună cu valorile proteinei totale pot servi parametri suplimentari în diagnosticul sarcopeniei în hepatopatiile cronice.
- A fost confirmată necesitatea de a efectua măsurări antropometrice și rolul bioimpedanței electrice de apreciere a compoziției corporale pentru evidențierea particularităților statutului nutritional în BCDF.
- A fost dovedită utilitatea anchetei alimentare elaborate pentru evidențierea obiceiurilor alimentare capabile să agraveze tulburările nutriționale la pacienții cu diferite BCDF.
- S-a demonstrat impactul obezității asupra fibrogenezei hepatice, asociaerea obezității cu hiperinsulinemia, insulinorezistența, dereglările de spectru aminoacidic.
- Se sugerează implicarea nemijlocită a infecției HBV, inclusiv în forma ei ocultă, în dezvoltarea tulburărilor de metabolism lipidic (hipercolesterolemie, dislipidemie).
- A fost arătată asocierea stărilor disnutriționale în BCDF cu dezechilibrul aminoacidic și cu afectarea statutului psihoemoțional (anxietate, depresie, scăderea calității vieții).
- La pacienți cu BCDF din probele de sânge s-au evaluat extrase ADN, s-a apreciat calitatea acizilor nucleici, a fost efectuată evaluarea a 6 snip-urilor ale genelor implicate în proces metabolic și de fibrogenză cu o asociere pozitivă în cazul mutației homozigote (GG) din gena PNPLA3 rs738409 cu fibroza hepatică avansată.

- S-a confirmat importanța în procesul de îngrijire a pacientului hepatic a principiilor bioetice, cu luarea în calcul a vulnerabilităților pentru pacient și pentru lucrătorul medical.
- Au fost propuse 5 prescripții, având la bază pulberea fructului uscat de cătină.
- S-a propus în calitate de recomandare: Managementul nutritional și hepatic complex trebuie să includă suplimentar și monitorizarea colesterolului, proteinelor totale, ceruloplasminei, colinesterazei, completat cu testarea fibrozei hepatice prin FIB-4, măsurări antropometrice, evaluarea compoziției corporale prin bioimpedanța electrică, aprecierea obiceiurilor alimentare.

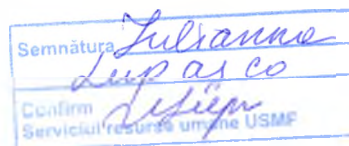
*Compartimentul chirurgie:*

- Au fost analizate rezultatele tratamentului chirurgical la pacienții cu ciroză hepatică asociată cu patologii chirurgicale ale tractului digestiv și endocrine și în caz de transplant hepatic.
- S-a arătat importanța selecției preoperatorii minuțioase pentru transplant hepatic, rolul valorilor de sodium seric în perioada pretransplant.
- S-a dovedit lipsa corelațiilor între mortalitatea pe lista de așteptare și timpul de așteptare pentru transplant hepatic.
- Au fost analizate complicațiile intra- și postoperatorii (precoce și tardie) în caz de tratament chirurgical pentru bolile digestive și endocrine chirurgicale la pacienții cu boli hepatice cronice.
- S-a arătat o rată a complicațiilor postoperatorii hemoragice mai mare la pacienții cu hipoproteinemie și scăderea factorilor de coagulare pe fondalul hepatopatiilor, în special în boala hepatică avansată.
- S-au determinat că volumul rezecției, hemoragia intra- și postoperatorie, hemotransfuzia, fistula biliară și complicațiile septice intraabdominale sunt asociați cu complicațiile postoperatorii în caz de intervenții chirurgicale rezecționale hepatice.
- S-a confirmat utilitatea și accesibilitatea scorului standardizat pentru evaluarea la distanță a rezultatelor în hepatojejunostomii.

Conducătorul de proiect Lupasco Iulianna

Data: \_\_\_\_\_

LȘ





## Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2023

### „Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și chirurgicale”

#### Cifra proiectului 20.80009.8007.37

##### Compartimentul gastroenterologie/ hepatologie.

A fost efectuată evaluarea statutului nutrițional la pacienții cu diferite boli cronice hepatice difuze. Studiul obiceiurilor alimentare a pacienților, compoziția alimentelor a evidențiat schimbări ale aportului proteic, lipic și glucidic practic la toți pacienții evaluați. Au fost determinate modificări ale metabolismului lipidic caracterizate cu dislipidemie, hipercolesterolemie concomitent cu sindromul de citoliză sugestiv induse de infecția cronică HBV. A fost identificată că obezitatea este asociată cu multiple dereglări metabolice, dezvoltarea insulinorezistenței, dereglarea concentrației aminoacizilor în serul sanguin. Evaluarea aminoacizilor în cadrul infecției cronice HBV s-a determinat scăderea valorilor de triptofan, ceea ce posibil influențează la calitatea vieții pacienților înrolați în studiu, cu suferința ulterioară a componentei mintale a calității vieții, și în special funcționarea rolului, datorită stării emoționale. Etiologia virală a patologiei hepatice se asociază cu starea de depresie, anxietate și astenie. La o parte din pacienți a fost efectuată testarea genetică pentru polimorfismul ale genelor implicate în proces metabolic și de fibrogeneză (6 snip-uri) cu o asociere pozitivă în cazul mutației homozigote (GG) din gena PNPLA3 rs738409 cu fibroza hepatică avansată fiind anormal (pe allele mutante) la 60,8% din pacienți cu ciroza hepatică avansată și 50% cu ciroza hepatică compensată. Predispoziția la asocierea polimorfismului genetic al pacienților cu ciroza hepatică în special cu schimbări metabolice și evoluția progresivă sugerează necesitatea efectuării testelor genetice la acești pacienți, pentru implementarea unor măsuri profilactice individualizate. A fost arătat că principiul bioetic este esențial în îngrijirea pacientului hepatic cronic. Abordarea bioetică presupune luarea în calcul atât a vulnerabilităților pentru pacient, cât și pentru personalul medical. În vederea elaborării remediei autohton pe baza extractului uscat din fructele de cătină au fost propuse 5 prescripții, la baza cărora este pulberea de cătină, care au servit formularea unui remediu cu efect vitaminizant, antioxidant și hepatoprotector cu conținut de piulbere de cătină, lecitină de soia, dioxid de siliciu.

##### Compartimentul chirurgie.

Studiul elucidează rezultatele tratamentului chirurgical al pacienților cu patologii chirurgicale a tractului digestiv, transplant hepatic, maladii endocrine pe fondal de ciroză hepatică. Timpul de așteptare pentru transplant hepatic nu se corelează cu mortalitatea pe lista de așteptare. Chirurgia electivă necesită selecție preoperatorie minuțioasă. Nivelurile de sodium seric scăzut la pacienții pretransplant hepatic s-au asociat cu perioade de așteptare către transplant mai scurte, comparative cu candidații cu sodium crescut. Au fost analizate manifestările complicațiilor intraoperatorii, postoperatorii precoce și tardive, a ratei apariției lor în cadrul tratamentului chirurgical al patologiilor chirurgicale a tractului digestiv, maladiilor endocrine vis-a-vis de tehnicile chirurgicale aplicate. S-a arătat o rată a complicațiilor postoperatorii hemoragice mai mare la pacienții cu hipoproteinemie și scăderea factorilor de coagulare pe fondalul hepatopatiilor, în special în boala hepatică avansată. Cei mai importanți factori, asociați cu apariția complicațiilor postoperatorii în intervențiile chirurgicale rezecționale hepatice au fost: volumul rezecției, hemoragia intra- și postoperatorie, hemotransfuzia, fistula biliară și complicațiile septice intraabdominale. Aplicarea scorului standardizat (clasificarea Terblanche) pentru hepatojejunostomii a permis evaluarea rezultatelor la distanță. Scorul este simplu, util și accesibil pentru aplicarea atât în scopuri de cercetare cât și în medicina practică.

*The compartment of gastroenterology/hepatology.* Evaluation of nutritional status was performed in patients with various diffuse chronic liver diseases. Studying the eating habits of the patients, the composition of the food revealed changes in protein, lipid and carbohydrate intake in practically all evaluated patients. Changes in lipid metabolism characterized by dyslipidemia, hypercholesterolemia concomitant with cytolysis syndrome suggestive of chronic HBV infection were determined. It has been identified that obesity is associated with multiple metabolic disorders, the development of insulin resistance, the deregulation of the amino acid's concentration in the blood serum. The evaluation of amino acids in chronic HBV infection determined the decrease of tryptophan values, which possibly influences the quality of life of the patients enrolled in the study, with the subsequent suffering of the mental component of the quality of life, and especially the functioning of the role, due to the emotional state. Viral etiology of liver pathology is associated with depression, anxiety and asthenia. In part of the patients, genetic testing was performed for the polymorphism of the genes involved in metabolic and fibrogenesis process (6 snips) with a positive association in the case of the homozygous mutation (GG) in the PNPLA3 rs738409 gene with advanced liver fibrosis being abnormal (on mutant alleles) in 60.8% of patients with advanced liver cirrhosis and 50% with compensated liver cirrhosis. The predisposition to the association of genetic polymorphism in patients with liver cirrhosis, especially with metabolic changes and progressive evolution, suggests the need to perform genetic tests in these patients, for the implementation of individualized prophylactic measures. It has been shown that the bioethical principle is essential in the care of the chronic liver patient. The bioethical approach involves taking into account both the vulnerabilities for the patient and for the medical staff. In order to develop the native remedy based on the dry extract of sea buckthorn fruits, 5 prescriptions were proposed, based on sea buckthorn powder, which served to formulate a remedy with a vitaminizing, antioxidant and hepatoprotective effect containing sea buckthorn powder, soy lecithin, silicon dioxide.

*Compartment of surgery.* The study elucidates the results of surgical treatment of patients with surgical pathologies of the digestive tract, liver transplant, endocrine diseases on the background of liver cirrhosis. Waiting time for liver transplantation does not correlate with mortality on the waiting list. Elective surgery requires careful preoperative selection. Low serum sodium levels in pretransplant liver transplant patients were associated with shorter wait times to transplant compared with high sodium candidates. The manifestations of intraoperative, early and late postoperative complications, the rate of their occurrence in the surgical treatment of surgical pathologies of the digestive tract, endocrine diseases vis-à-vis the applied surgical techniques were analyzed. A higher rate of hemorrhagic postoperative complications has been shown in patients with hypoproteinemia and decreased coagulation factors on the background of hepatopathies, especially in advanced liver disease. The most important factors associated with the occurrence of postoperative complications in liver resection surgeries were: resection volume, intra- and postoperative hemorrhage, hemotransfusion, biliary fistula and intra-abdominal septic complications. The application of the standardized score (Terblanche classification) for hepatojejunostomies allowed the evaluation of results at a distance. The score is simple, useful and accessible for application in both research and practical medicine.

Conducătorul de proiect Lupașco Iulianna

Data: \_\_\_\_\_

LȘ



*[Handwritten signature]*  
Semnătura *Lupașco Iulianna*  
Confirm  
Serviciul resurse umane USMF *[Handwritten initials]*

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice  
publicate în anul 2023 în cadrul proiectului din Programul de Stat  
„Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și chirurgicale”  
Cifrul proiectului 20.80009.8007.37**

**1. Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

1.2. monografii naționale

**2. Capitle în monografiile naționale/internaționale**

**3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale**

**4. Articole în reviste științifice**

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

➤ Categoria B

1. CHIRVAS, E.; LUPAȘCO, I.; VENGHER, I.; BEREZOVSCAIA, E.; GHELIMICI, T.; HAREA, G. Indicele profilului lipidic în infecția cronică virală B. *Arta Medica*. Vol. 87 No. 2 2023, pISSN 1810-1852 eISSN 1810-1879 (în tipar)
2. HOTINEANU, A.; CAZAC, A.; BURGOCI, S.; NIȚĂ, V. Insulinomul pancreatic. diagnostic și tratament. *Revista Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină*. Supliment. Nr.2(93) Prima Editie, 2022. CZU: 616.379-006-07-089. ISSN \1729-9697 E-ISSN \2587-3873 PAG. 62-71.
3. PÎRVU, V.; PELTEC, A.; PÎRVU, C.; HOTINEANU, A. Factorii de risc și timpul de așteptare pe lista de transplant de ficat a bazei de date din Republica Moldova. *Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științe Medicale*. nr.4 (68), 2022. ISSN \1857-0011. Pag. 165-169. (nu au fost inclus în raportul final an. 2022)
4. TARAN, N.; LUPAȘCO, I.; VENGHER, I.; GHELIMICI, T. Sarcopenia în bolile hepatice decompensate. *Arta Medica*. Vol. 87 No. 2 2023, pISSN 1810-1852 eISSN 1810-1879 (în tipar)
5. CUCU, I.; HOTINEANU, A.; FERDOHLEB, A. Sindromul Mirizzi - particularități de diagnostic și opțiuni de tratament chirurgical. *Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științe Medicale*. Vol.74 No.3, (12.12.2022). (nu au fost inclus în raportul final an. 2022)
6. HOTINEANU, A.; CAZAC, A.; CAUȘNEAN, V. Pancreatita cronică – managementul diagnostic și curativ modern. *Buletinul Academiei de Științe a Moldovei*.



*Științe Medicale* nr.4 (68), 2022. ISSN \1857-0011. Pag. 147-151. CZU: 616.37-002.2-07-08 (nu au fost inclus în raportul final an. 2022)

4.4. în alte reviste naționale

## 5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

1. HOTINEANU, Adrian., CAZAC, Anatol., CAUȘNEAN, Viorica. Tratamentul mini-invaziv endoscopic în pancreatita cronică. În: Recent advances in global science, Proceedings of the 2 nd International Scientific and Practical Conferencennr. nr.145, Vilnius, Lithuania, March 6-8, 2023, p.339-343.

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

5.3 culegeri de lucrări științifice naționale cu participare internațională

1. БЕРЕЗОВСКАЯ, Е., ЛУПАШКО, Ю., ДУМБРАВА В.-Т., ПОСТОЛАТИ, Г., Изменение содержания некоторых нейромедиаторных аминокислот у пациентов с хроническими гепатопатиями În: Culegerea de lucrări științifice ale Conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, a. 2023. În press
2. ГОЛОВАТЮК, Л., ЛУПАШКО Ю., БЕРЕЗОВСКАЯ Е. Использование новых технологий в оценке питания больных с хроническими заболеваниями печени. În: Culegerea de lucrări științifice ale Conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, a. 2023. În press

## 6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

1. LUPAȘCO, Iulianna., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELMICI, Tatiana., VENGHER, Inna., GOLOVATIUC, Liudmila., LUPAȘCO, Daniella., BUGOR, Kalina., BURDA, Tatiana. Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” dedicată Zilei internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare. Использование биоэлектрического импедансного анализатора в оценке нутритивного состояния больных с хроническими диффузными заболеваниями печени 10-11 noiembrie 2022. Pag. 115-117. CZU: 616.008.9-074:616.36-002.
2. БЕРЕЗОВСКАЯ, Елена., ЛУПАШКО, Юлианна., ДУМБРАВА, Влада-Татьяна., ГАРАЕВА, Светлана., ПОСТОЛАТИ, Галина. Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” dedicată Zilei internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare. Особенности метаболизма аспартата, глутамата, глицина и гамма-аминомасляной кислоты у пациентов гепатопатиями Științe ale naturii și exacte. 10-11 noiembrie 2022. Pag. 115-117. CZU: 616.36-002.
3. ГЕЛЬМИЧ, Татьяна., ЛУПАШКО, Юлианна., БЕРЕЗОВСКАЯ, Елена., ВЕНГЕР, Инна., ГОЛОВАТЮК, Людмила., ЛУПАШКО, Даниелла., БУГОР, Калина., БУРДА, Татьяна.

Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” dedicată Zilei internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare. Использование антропометрических показателей в оценке нутритивного состояния больных с хроническими диффузными заболеваниями печени Integrare prin cercetare și inovare. Științe ale naturii și exacte. 10-11 noiembrie 2022. Pag. 57-59. CZU: 616.36-002-008.9-074.

- ГОЛОВАТЮК, Людмила., ЛУПАШКО, Юлианна., БЕРЕЗОВСКАЯ, Елена. Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” dedicată Zilei internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare. Лабораторные методы диагностики липидного обмена и их значение в определении нутритивного статуса. Științe ale naturii și exacte. 10-11 noiembrie 2022. Pag. 64-66. CZU: 612.397.

#### 6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

### 7. Teze ale conferințelor științifice

#### 7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

- LUPAȘCO, IU., DUMBRAVA, V-T., VENGER, I., TARAN, N., BEREZOVSCAIA, E., GHELMICI, T., CHIRVAS, E., HAREA, GH., GRIBINIUC, A., GOLOVATIUC, L. Rubrica: Alte edituri din Republica Moldova. COMPENDIUL. Repere esentiale în patologia hepatobiliară. cu elemente de nutriție. Proceedings of The 15th Edition of Euroinvent European Exhibition Of Creativity And Innovation (Euroinvent 2023). Iași, România, May 13, 2023. Pag. 616. ISSN Print: 2601-4564 Online: 2601-4572
- LUPAȘCO, IU., DUMBRAVA, V-T., VENGER, I., TARAN, N., BEREZOVSCAIA, E., GHELMICI, T., CHIRVAS, E., HAREA, GH., GRIBINIUC, A., GOLOVATIUC, L., BANARI, I., BUZA, A., LUPAȘCO, D. Chronic liver and pancreatic diseases: nutritional and surgical aspect. Gastroenterology/ Hepatology Compartment. Proceedings of The 15th Edition of Euroinvent European Exhibition Of Creativity And Innovation. (Euroinvent 2023) Iași, România, may 13, 2023, pag. 164-165. ISSN Print: 2601-4564 Online: 2601-4572
- PÎRVU V., HOTINEANU A., PELTEC A. Modelul pentru boala hepatică în stadiul terminal actualizat pentru epoca modernă la Conferința Științifică Națională de chirurgie HBP, XV-ea ediție, 20.04.2023 – 23.04.2023, București, România ( în tipar)
- TARAN, N., HOTINEANU, A., LUPASCO IU. Rubrica: Alte edituri din Republica Moldova. Ghidul pacientului cu transplant de ficat. Proceedings of The 15th Edition of Euroinvent European Exhibition Of Creativity And Innovation (Euroinvent 2023). Iași, România, May 13, 2023. Pag. 616. ISSN Print: 2601-4564 Online: 2601-4572

#### 7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

#### 7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

- BEREZOVSCAIA, E., POSTOLATI, G. Particularitățile metabolismului triptofanei la pacienți cu hepatopatii cronice virale. National Conference with international participation „Natural



- sciences in the dialogue of generations". Abstract Book, CEP USM, Chişinău, Republica Moldova, 14-15 Septembrie 2023, pag. 111. UDC: 577.112.387:616-008.9:616.36
2. BUGA, D.; HOTINEANU, A.; TCACIUC, E.; TARAN, N.; PELTEC, A. Liver cirrhosis induced by delta virus: clinical and evolutive peculiarities in patients on the waiting list for liver transplantation in Republic of Moldova. The 37th Balkan Medical Week The Perspectives Of Balkan Medicine In The Post Covid-19 Era. Abstract Book The Official Journal of the Balkan Medical Union. ISSN-L: 1584-9244, ISSN ONLINE: 2558-815X ISSN PRINT: 1584-9244, ISSN ONLINE: 2558-815XI; Chişinău, 7-9 iunie 2023, pag. 141.
  3. BUJAC, M. Aspecte de diagnostic și tratament în formațiunile nodulare tiroidiene. Al XIV-lea Congres Național cu participare internațională al Asociației Chirurgilor „Nicolae Anestiadi”. Arta Medica, Nr. 3 (88), 2023, (ediție specială) p. 89-90. Chişinău, R. Moldova, 21-23 septembrie, 2023.
  4. BUJAC, M. HOTINEANU, A. Diagnosticul și tratamentul adenomului paratiroidian. Al XIV-lea Congres Național cu participare internațională al Asociației Chirurgilor „Nicolae Anestiadi”. Arta Medica, Nr. 3 (88), 2023, (ediție specială) p. 90-91. Chişinău, R. Moldova, 21-23 septembrie, 2023.
  5. CAZAC, A., HOTINEANU, A., CAUȘNEAN, V. Pancreatita cronică- actualități și provocări pentru tratament. Al XIV-lea Congres Național cu participare internațională al Asociației Chirurgilor „Nicolae Anestiadi”. Arta Medica, Nr. 3 (88), 2023, (ediție specială) p. 20-21. Chişinău, R. Moldova, 21-23 septembrie, 2023.
  6. GHELMICI, T., LUPAȘCO, IU., HAREA, GH., BURDA, T., OUȘ, M., LUPASCO, D. Aspecte ale tulburărilor metabolice cauzate de boala prin coronavirus Cov-19 la pacienții obezi. Conferința științifică internațională Patrimoniul De Ieri – Implicații În Dezvoltarea Societății Durabile De Mâine. Iași-Chișinău-Lvov, Moldova, 9-10 februarie 2023. Pag. 211-212. CZU: 616.9:578.834.1-056-036
  7. HOTINEANU A.; BORTĂ E.; BURGOCI S.; BOGDAN V. Rolul limbdisectiei în tratamentul chirurgical modern al tumorilor gastrice maligne. Al XIV-lea Congres Național cu participare internațională al Asociației Chirurgilor „Nicolae Anestiadi”. Arta Medica, Nr. 3 (88), 2023, (ediție specială) p.12. Chişinău, R. Moldova, 21-23 septembrie, 2023.
  8. HOTINEANU, A., BURGOCI S.; TARAN, N.; SÎRGHI, V., CAZACU D., IVANCOV, G. Transplant hepatic în Republica Moldova. Al XIV-lea Congres Național cu participare internațională al Asociației Chirurgilor „Nicolae Anestiadi”. Arta Medica, Nr. 3 (88), 2023, (ediție specială) p. 36-37. Chişinău, R. Moldova, 21-23 septembrie, 2023.
  9. HOTINEANU, A., CAZAC, BURGOCI, S., A., SÎRGHI, V., CAZACU D., IVANCOV, G., CERNEI, S. Insulinomul pancreatic – abordare diagnostică și tratament chirurgical. Al XIV-lea Congres Național cu participare internațională al Asociației Chirurgilor „Nicolae Anestiadi”. Arta Medica, Nr. 3 (88), 2023, (ediție specială) p. 18-19.
  10. HOTINEANU, A., FERDOHLEB, A., CAZACU, D., CUCU I. Sindromul Mirizzi tendințe actuale în diagnosticul și tratamentul chirurgical. Al XIV-lea Congres Național cu participare internațională al Asociației Chirurgilor „Nicolae Anestiadi”. Arta Medica, Nr. 3 (88), 2023, (ediție specială) p. 40. Chişinău, Moldova, 21-23 septembrie, 2023.

11. LUPASCO, D. Analiza consumului de cafea prin anchetarea electronică. Conferința științifică internațională Patrimoniul de ieri – Implicații în Dezvoltarea Societății Durabile de mâine. Iași-Chișinău-Lvov, Moldova, 9-10 februarie 2023. Pag. 203-204. CZU: 303.7:612.393
12. PÎRVU V., HOTINEANU A., PELTEC A. Noi scoruri, noi oportunități de evaluare a pacienților cu ciroză hepatică în lista de așteptare pentru transplant hepatic. Al XIV-lea Congres Național cu participare internațională al Asociației Chirurgilor „Nicolae Anestiadi”. Arta Medica, Nr. 3 (88), 2023, (ediție specială) p. 35-36. Chișinău, R. Moldova, 21-23 septembrie, 2023.
13. PÎRVU V., HOTINEANU A., PELTEC A., PÎRVU C. Evaluation of MELD score in liver transplant allocation. În: Materialele Conferinței Naționale Științifice cu Participare Internațională „Transplantul de celule și țesuturi. Actualități și perspective”. Chișinău: CEP „Medicina” 2023, p. 58. ISBN 978-9975-82-313-5
14. PÎRVU, V.; HOTINEANU, A.; PELTEC, A. New prognostic scores for liver transplant waiting list. The 37th Balkan Medical Week The Perspectives Of Balkan Medicine In The Post Covid-19 Era. Abstract Book The Official Journal of the Balkan Medical Union. ISSN-L: 1584-9244, ISSN ONLINE: 2558-815X ISSN PRINT: 1584-9244, ISSN ONLINE: 2558-815XI; Chișinău, 7-9 iunie 2023, pag. 147.
15. PÎRVU, V.; HOTINEANU, A.; PELTEC, A.; TARAN, N.; PÎRVU, C. Liver transplant waiting list management. The The 37th Balkan Medical Week The Perspectives Of Balkan Medicine In The Post Covid-19 Era. Abstract Book The Official Journal of the Balkan Medical Union. ISSN-L: 1584-9244, ISSN ONLINE: 2558-815X ISSN PRINT: 1584-9244, ISSN ONLINE: 2558-815XI; Chișinău, 7-9 iunie 2023, pag. 309.
16. PULBERE, V.; FERDOHLEB, A. The diagnosis and contemporary treatment of biliary strictures of benign genesis in the condition of a university surgical center. The 37th Balkan Medical Week The Perspectives Of Balkan Medicine In The Post Covid-19 Era. Abstract Book The Official Journal of the Balkan Medical Union. ISSN-L: 1584-9244, ISSN ONLINE: 2558-815X ISSN PRINT: 1584-9244, ISSN ONLINE: 2558-815XI; Chișinău, 7-9 iunie 2023,, pag. 390.
17. TARAN, N.; LUPAȘCO, I.; VENGHER, I.; CHIRVAS, E.; GHELIMICI, T. Importanța sarcopeniei în evoluția pacienților cu ciroză hepatică decompensată. The The 37th Balkan Medical Week The Perspectives Of Balkan Medicine In The Post Covid-19 Era. Abstract Book The Official Journal of the Balkan Medical Union. ISSN-L: 1584-9244, ISSN ONLINE: 2558-815X ISSN PRINT: 1584-9244, ISSN ONLINE: 2558-815XI; Chișinău, 7-9 iunie 2023, pag. 149.

#### 7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

1. AFTENIUC, D., conducător științific BANARI, I. Abordarea bioetică a pacientului hepatic cronic. Sinteza literaturii. În: Conferința științifică anuală „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18-20 octombrie 2023. Mold J Health Sci. 2023;10(3) / Anexa 1. p. 172. ISSN 2345-1467.

2. BANARI, I., LUPAȘCO IU. Ipostaze morale în procesul de evaluare a situațiilor de vulnerabilitate a lucrătorului medical. În: Conferința științifică anuală „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18-20 octombrie 2023. Mold J Health Sci. 2023;10(3) / ANEXA 1, p.163. ISSN 2345-1467.
3. CAZAC, A., HOTINEANU, A., CAUȘNEAN, V. Posibilități diagnostic-curative în pancreatita cronică. În: Conferința științifică anuală „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18-20 octombrie 2023. Mold J Health Sci. 2023;10(3) / Anexa 1. p. 467. ISSN 2345-1467.
4. CAZAC, A., HOTINEANU, A., CAUȘNEAN, V. Tratamentul miniinvaziv endoscopic în pancreatita cronică. În: Conferința științifică anuală „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18-20 octombrie 2023. Mold J Health Sci. 2023;10(3) / Anexa 1. p. 467. ISSN 2345-1467.
5. CAZACU, A., conducător științific BANARI, I. Managementul dilemelor morale în acul medical hepatic. Sinteza literaturii. În: Conferința științifică anuală „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18-20 octombrie 2023. Mold J Health Sci. 2023;10(3) / Anexa 1. p. 174. ISSN 2345-1467.
6. CUCU I., HOTINEANU, A., FERDOHLEB, A., CAZACU, D. Diagnosticul și tratamentul chirurgical în sindromul Mirizzi. În: Conferința științifică anuală „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18-20 octombrie 2023. Mold J Health Sci. 2023;10(3) / Anexa 1. p. 454. ISSN 2345-1467.
7. GROZAVU, I., HOTINEANU, A., CAZAC, A. Diagnosticul imagistic și tratamentul intervențional al pseudochistului pancreatic. În: Conferința științifică anuală „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18-20 octombrie 2023. Mold J Health Sci. 2023;10(3) / Anexa 1. p. 470. ISSN 2345-1467.
8. LUPASCO, D. Importanța analizei statutului nutritional la pacienții cu boala hepatică cronică. În: Conferința științifică anuală „Cercetarea în biomedicină și sănătate: calitate, excelență și performanță”, Chișinău, Republica Moldova, 18-20 octombrie 2023. Mold J Health Sci. 2023;10(3) / ANEXA 1, p. 250. ISSN 2345-1467.

Notă: vor fi considerate teze și nu articole materialele care au un volum de până la 0,25 c.a.

#### **8. Alte lucrări științifice** (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

#### **9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții**

➤ Drept de autor

1. BANARI, Ion. Desfășurarea sondajului în evaluarea situațiilor de vulnerabilitate morală a lucrătorului medical. Cererea de înscriere înregistrată la AGEPI cu Nr 2349 din data 22.06.2023.



2. BANARI, Ion., LUPAȘCO, Iulianna., VENGHER, Inna., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELIMICI, Tatiana. *Desfășurarea sondajului privind evaluarea particularităților bioetice în comunicarea medic-pacient hepatic cronic*. Cererea de înscriere înregistrată la AGEPI cu Nr 2350 din data 22.06.2023.
3. HOTINEANU, Adrian., BURGOCI, Serghei. *Cancerul hepatic primar si metastatic. Optimizarea tratamentului chirurgical cu procedura ALPPS – premieră în Republica Moldova*. OȘ, Nr. cererii: 2330, data înregistrării 29.04.2023, Nr. adeverinței 7542, data creării adeverinței 16.05.2023.
4. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., HAREA, Gheorghe., LUPAȘCO, Daniella. *Chronic liver nutritional status. Office calendar for the promotion and popularization of knowledge*. Cererea de înscriere înregistrată la AGEPI cu Nr 2353 din data 22.06.2023.
5. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., HAREA, Gheorghe., LUPAȘCO, Daniella. *Нутритивный статус больных хроническими заболеваниями печени. Офисный календарь распространения и популяризации знаний*. Cererea de înscriere înregistrată la AGEPI cu Nr 2355 din data 22.06.2023.
6. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., HAREA, Gheorghe., LUPAȘCO, Daniella. *Statutul nutrițional a pacientului hepatic cronic. Calendar de birou de promovare și popularizare a cunoștințelor*. Cererea de înscriere înregistrată la AGEPI cu Nr 2354 din data 22.06.2023.
7. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., VENGHER, Inna., BEREZOVSICAIA, Elena., GOLOVATIUC, Liudmila., GHELIMICI, Tatiana., HAREA, Gheorghe., LUPAȘCO, Daniella. *Evaluarea caracteristicilor și compoziției nutriției a pacienților cu diete speciale. Influența acestora asupra statutului nutrițional în patologia cronică a ficatului prin desfășurarea sondajului cu chestionar autohton*. Cererea de înscriere înregistrată la AGEPI cu Nr 2351 din data 22.06.2023.
8. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., VENGHER, Inna., BEREZOVSICAIA, Elena., LUPAȘCO, Daniella. *Evaluarea stării nutriționale al pacientului cu patologii hepatice și pancreatice cronice cu ajutorul protocolului standartizat autohton elaborat*. Cererea de înscriere înregistrată la AGEPI cu Nr 2352 din data 22.06.2023.
9. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana, VENGHER, Inna., TARAN, Natalia., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELIMICI, Tatiana., CHIRVAS, Elena., HAREA, Gheorghe., GOLOVATIUC, Liudmila. *Compendiul repere esențiale în patologia hepato-biliară, cu elemente de nutriție*. OȘ, Nr. cererii: 2308, data înregistrării 20.04.2023, Nr. adeverinței 7520, data creării adeverinței 11.05.2023.

➤ **Inovații**

1. BANARI, Ion., LUPAȘCO, Iulianna. *Evaluarea situațiilor de vulnerabilitate morală a lucrătorului medical cu ajutorul chestionarului autohton elaborat*. Certificat de inovator Nr 6059 din 24.05.2023.
2. BANARI, Ion., LUPAȘCO, Iulianna., BEREZOVSICAIA, Elena., VENGHER, Inna., GHELMICI, Tatiana., CAPMOALE, Eugenia. *Evaluarea particularităților bioetice în*

*comunicarea medic-pacient hepatic cronic cu ajutorul chestionarului autohton elaborate.* Certificat de inovator Nr 6057 din 23.05.2023.

3. BURGOCI, Serghei., HOTINEANU, Adrian. *Aprecierea criteriilor și limitelor de rezecabilitate la pacienții cu cancer hepatic primar și metastatic prin evaluarea imagistică a tumorii și funcției hepatice.* Certificat de inovator Nr 6014 din 03.04.2023.
4. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., HAREA, Gheorghe., LUPAȘCO, Daniella. *Statutul nutrițional a pacientului hepatic cronic. Calendar de birou de promovare și popularizare a cunoștințelor.* Certificat de inovator Nr 6042 din 03.05.2023.
5. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., LUPAȘCO, Daniella. *Metoda de determinare a funcției hepatice în hepatita cronică virală B și infecția cronică de HBV cu activitatea minimă.* Certificat de inovator Nr 5976 din 19. 01. 2023.
6. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., VENGER, Inna., TARAN, Natalia., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELMICI, Taiana., CHIRVAS, Elena., HAREA, Gheorghe., GOLOVATIUC, Liudmila. *Repere esențiale în patologia hepato-biliară cu elemente de nutriție.* Certificat de inovator Nr 6000 din 03.03.2023.
7. LUPAȘCO, Iulianna., VENGER, Inna., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELMICI, Tatiana., CHIRVAS, Elena., GOLOVATIUC, Liudmila., LUPAȘCO, Daniella. *Protocol standartizat autohton de evaluare a pacientului cu patologii hepatice și pancreatice cronice.* Certificat de inovator Nr 6047 din 10.05.2023.
8. LUPAȘCO, Iulianna., VENGER, Inna., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELMICI, Tatiana., CHIRVAS, Elena., GOLOVATIUC, Liudmila., LUPAȘCO, Daniella. *Evaluarea particularităților alimentației și a statutului nutrițional în vederea impactului asupra patologiei hepatice și pancreatice cronice prin utilizarea chestionarului autohton.* Certificat de inovator Nr 6048 din 10.05.2023.
9. PÎRVU, Victor., PELTEC, Angela., HOTINEANU, Adrian., FERDOHLEB, Alexandru., TARAN, Natalia., TCACIUC, Eugen. *Scor prognostic nou la pacienții cu ciroza hepatică în lista de așteptare pentru transplant hepatic.* Certificat de inovator Nr 6056 din 19.05.2023.
10. ZNAGOVAN, Alexandru., LUPAȘCO, Iulianna.. *Remediu natural cu efect vitaminizant, antioxidant și hepatoprotector.* Certificat de inovator Nr 6103 din 27.06.2023.

➤ Implementări

1. BANARI, Ion., LUPAȘCO, Iulianna. *Desfășurarea sondajului în evaluarea situațiilor de vulnerabilitate morală a lucrătorului medical.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican "Timofei Moșneaga" din 26 iunie 2023.
2. BANARI, Ion., LUPAȘCO, Iulianna. *Desfășurarea sondajului în evaluarea situațiilor de vulnerabilitate morală a lucrătorului medical.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul USMF "Nicolae Testemițanu" Nr 89 din 28 iunie 2023.
3. BANARI, Ion., LUPAȘCO, Iulianna., BEREZOVSICAIA, Elena., VENGER, Inna., GHELMICI, Tatiana., CAPMOALE, Eugenia. *Evaluarea particularităților bioetice în comunicarea medic-pacient hepatic cronic cu ajutorul chestionarului autohton elaborat.* Actul



de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican "Timofei Moșneaga" din 26 iunie 2023.

4. BANARI, Ion., LUPAȘCO, Iulianna., BEREZOVSCAIA, Elena., VENGER, Inna., GHELMICI, Tatiana., CAPMOALE, Eugenia. *Evaluarea particularităților bioetice în comunicarea medic-pacient hepatic cronic cu ajutorul chestionarului autohton elaborat.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul USMF "Nicolae Testemițanu" Nr 87 din 29 iunie 2023.
5. BURGOCI, Serghei., HOTINEANU, Adrian. *Aprecierea criteriilor și limitelor de rezecabilitate la pacienții cu cancer hepatic primar și metastatic prin evaluarea imagistică a tumorii și funcției hepatice.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul USMF "Nicolae Testemițanu" Nr 44 din 27 aprilie 2023.
6. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., HAREA, Gheorghe., LUPAȘCO, Daniella. *Evaluarea statutului nutrițional a pacientului hepatic cronic cu ajutorul calendarului de birou de promovare și popularizare a cunoștințelor.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican "Timofei Moșneaga" din 26 iunie 2023.
7. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., HAREA, Gheorghe., LUPAȘCO, Daniella. *Evaluarea statutului nutrițional a pacientului hepatic cronic cu ajutorul calendarului de birou de promovare și popularizare a cunoștințelor.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic/științifico-didactic în cadrul USMF "Nicolae Testemițanu" Nr 72 din 29 iunie 2023.
8. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., LUPAȘCO, Daniella. *Metoda de determinare a funcției hepatice în hepatita cronică virală B și infecția cronică de HBV cu activitatea minimă.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic/științifico-didactic în cadrul USMF "Nicolae Testemițanu" Nr 7 din 14 februarie 2023.
9. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., LUPAȘCO, Daniella. *Metoda de determinare a funcției hepatice în hepatita cronică virală B și infecția cronică de HBV cu activitatea minimă.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican "Timofei Moșneaga" din 08.02.2023.
10. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., LUPAȘCO, Daniella. *Metoda de determinare a funcției hepatice în hepatita cronică virală B și infecția cronică de HBV cu activitatea minimă.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul IMSP Spitalul de Stat Nr. 01-09/14 din 07.02.2023.
11. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., LUPAȘCO, Daniella. *Metoda de determinare a funcției hepatice în hepatita cronică virală B și infecția cronică de HBV cu activitatea minimă.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul Centrului medical TerraMed Nr 1 din 06.02.2023.
12. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., VENGER, Inna., TARAN, Natalia., BEREZOVSCAIA, Elena., GHELMICI, Taiana., CHIRVAS, Elena., HAREA, Gheorghe., GOLOVATIUC, Liudmila. *Repere esențiale în patologia hepato-biliară cu elemente de nutriție.*

- Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic, științifico-didactic în cadrul USMF "Nicolae Testemițanu" Nr 31 din 22 martie 2023.
13. LUPAȘCO, Iulianna., DUMBRAVA, Vlada-Tatiana., VENGHER, Inna., TARAN, Natalia., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELMICI, Taiana., CHIRVAS, Elena., HAREA, Gheorghe., GOLOVATIUC, Liudmila. *Repere esențiale în patologia hepato-biliară cu elemente de nutriție.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic, științifico-didactic în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican "Timofei Moșneaga".
  14. LUPAȘCO, Iulianna., VENGHER, Inna., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELMICI, Tatiana., CHIRVAS, Elena., GOLOVATIUC, Liudmila., LUPAȘCO, Daniella. *Protocol standartizat autohton de evaluare a pacientului cu patologii hepatice și pancreatite cronice.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican "Timofei Moșneaga" din 26 iunie 2023.
  15. LUPAȘCO, Iulianna., VENGHER, Inna., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELMICI, Tatiana., CHIRVAS, Elena., GOLOVATIUC, Liudmila., LUPAȘCO, Daniella. *Protocol standartizat autohton de evaluare a pacientului cu patologii hepatice și pancreatite cronice.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic/științifico-didactic în cadrul USMF "Nicolae Testemițanu" Nr 77 din 29 iunie 2023.
  16. LUPAȘCO, Iulianna., VENGHER, Inna., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELMICI, Tatiana., CHIRVAS, Elena., GOLOVATIUC, Liudmila., LUPAȘCO, Daniella. *Evaluarea particularităților alimentației și a statutului nutrițional, în vederea impactului asupra patologiei hepatice și pancreatice cronice prin utilizarea chestionarului autohton.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican "Timofei Moșneaga" din 26 iunie 2023.
  17. LUPAȘCO, Iulianna., VENGHER, Inna., BEREZOVSICAIA, Elena., GHELMICI, Tatiana., CHIRVAS, Elena., GOLOVATIUC, Liudmila., LUPAȘCO, Daniella. *Evaluarea particularităților alimentației și a statutului nutrițional, în vederea impactului asupra patologiei hepatice și pancreatice cronice prin utilizarea chestionarului autohton.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic/științifico-didactic în cadrul USMF "Nicolae Testemițanu" Nr 78 din 29 iunie 2023.
  18. PÎRVU, Viictor., PELTEC, Angela., HOTINEANU, Adrian., FERDOHLEB, Alexandru., TARAN, Natalia., TCACIUC, Eugen. *Scor prognostic nou la pacienții cu ciroza hepatică în lista de așteptare pentru transplant hepatic.* Actul de implementare a inovației în procesul științifico-practic în cadrul USMF "Nicolae Testemițanu" Nr 86 din 13 iunie 2023.
  19. ZNAGOVAN, Alexandru., LUPAȘCO, Iulianna. *Remediu natural cu efect vitaminizant, antioxidant și hepatoprotector.* Actul de implementare a inovației Nr. 133. în procesul științifico-practic, științifico-didactic

## 10. Lucrări științifico-metodice și didactice

- 10.1. manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobate de ministerul de resort)
- 10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)

### 10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

#### ➤ Compendii:

1. LUPAȘCO, I., VENGER, I., LUPAȘCO, D., CIOLAC, V. *Fundamentele Nutriționale în Patologia Hepatică Cronică. Volumul 1: Istoria Nutriției Umane: Compendiu.* Rom/Rus 90p, Chișinău: CEP Medicina, 2023 – ISBN 978-9975-82-346-3. Carte-valet. – ISBN 978-9975-82-347-0. 612.39(075) = 135.1=161.1. F 97

**Executarea devizului de cheltuieli,**  
**conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2023**  
**Cifrul proiectului: 20.80009.8007.37**

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	1626,7		1626,7
Contribuții de asigurări de stat obligatorii	212100	390,4		390,4
Servicii de locațiune	222300	15,0		15,0
Servicii medicale	222810	28,5		28,5
Servicii de editare	222910	20,5		20,5
Alte prestații sociale ale angajatorilor	273900		+45,0	45,0
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900			
Procurarea mașinelor și utilajelor	314110	37,5		37,5
Procurarea activelor nemateriale	317110			
Procurarea pieselor de schimb	332110			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	3,0		3,0
<b>Total</b>		<b>2121,6</b>	<b>45,0</b>	<b>2166,6</b>

Rector Ceban Emil \_\_\_\_\_

Contabil șef Beceev Parascovia \_\_\_\_\_

Conducătorul proiectului LUPAȘCO Iulianna \_\_\_\_\_

Data: \_\_\_\_\_

LȘ





## Componența echipei conform contractului de finanțare 2023

Cifrul proiectului 20.80009.8007.37

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2023						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Lupașco Iulianna	1963 57	d.h.ș.m; conf.cercet	1,0	02.01.2023	31.12.2023
2.	Dumbrava Vlada- Tatiana	1940	d.h.ș.m; prof.univ	-	-	-
3.	Vengher Inna	1971 49	d.ș.m.;conf.cercet	1,0	02.01.2023	31.12.2023
4.	Taran Natalia	1963 57	d.ș.m	1,0	02.01.2023	31.12.2023
5.	Znagovan Alexandru	1963 57	d.ș.m.; conf.univ	0,25	02.01.2023	31.12.2023
6.	Banari Ion	1983 37	Dr.în filosofie	0,25	02.01.2023	31.12.2023
7.	Jucov Alina	1985 35	d.ș.m.	-	-	-
8.	Chirvas Elena	1976 44	f.g.	0,5	02.01.2023	11.08.2023
9.	Ghelimici Tatiana	1955 65	f.g.	1,0	02.01.2023	31.12.2023
10	Ghelimici Tatiana	1955 65	f.g.	0,25	02.01.2023	31.06.2023
11	Berezovscaia Elena	1969 51	f.g.	1,5	02.01.2023	31.12.2023
12	Gribiniuc Anatol	1959 61	f.g.	-	-	-
13	Harea Gheorghe	1979 41	f.g.	0,5	02.01.2023	31.12.2023
14	Golovatiuc Ludmila	1984 36	f.g.	1,0	02.01.2023	31.12.2023
15	Buza Anastasia	1980 40	f.g.	0,25	02.01.2023	31.12.2023
16	Hotineanu Adrian	1978 42	d.h.ș.m; prof.univ	0,5	02.01.2023	31.12.2023
17	Cazac Anatol	1966 54	d.ș.m.	0,5	02.01.2023	31.12.2023
18	Ferdohleb Alexandru	1969 51	d.ș.m.	0,5	02.01.2023	31.12.2023

19	Bujac Mariana	1976 44	d.ș.m.	1,0	02.01.2023	31.12.2023
20	Bortă Eduard	1978 42	f.g.	0,5	02.01.2023	31.12.2023
21	Burgoci Serghei	1981 39	f.g.	0,5	02.01.2023	31.12.2023
22	Cucu Ivan	1988 32	f.g.	1,0	02.01.2023	31.12.2023
23	Pîrvu Victor	1991 29	f.g.	0,25	02.01.2023	31.12.2023
24	Țurcanu Parascovia	1988 26	f.g.	0,25	02.01.2023	31.06.2023
25	Ciolac Valentina	1991 29	f.g.	0,25	02.01.2023	31.06.2023
26	Federiu Victoria	1982 38	f.g.	voluntar	02.01.2023	31.12.2023
27	Lisnic Irina	1991 29	f.g.	voluntar	02.01.2023	31.12.2023
28	Lisnic Natalia	1991 29	f.g.	voluntar	02.01.2023	31.12.2023
29	Spînu Zinaida		f.g.	voluntar	02.01.2023	31.12.2023
30	Capmoale Eugenia	1993 31	Studentă M1731	voluntar	02/01/2023	31.12.2023
31	Scaletchi Adrian	1996 34	Studentă M1719	voluntar	02.01.2023	31.12.2023
32	Șpirca Boris	1997 35	Student M1624	voluntar	02.01.2023	31.12.2023

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare

**Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2023**

Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.	Chirvas Elena	1976 44	f.g.	0,25	11.08.2023
2.	Stoico Iurie	1994 29ani	f.g	Voluntar 0,25/cumul extern cercet.șt.stagiatar	01.06.2023 14.08.2023
3.	Mihailov Doina	1991 32	f.g	voluntar	01.06.2023

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor

Conducătorul organizației Ceban Emil

Contabil șef Becciev Parascovia

Conducătorul de proiect Lupasco Julianna

Data:

LȘ



## INFORMAȚIE SUPLIMENTARĂ

1. **Nu vor fi examinate** rapoartele incomplete, fără toate semnăturile și parafa instituției și care nu corespund cerințelor de tehnoredactare (pct. 6).
2. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **pe animale** vor fi însoțite de avizul Comitetului de etică național/instituțional în corespundere cu HG nr.318/2019 *privind aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice* ([https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=115171&lang=ro](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115171&lang=ro)).
3. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **cu implicarea subiecților umani** vor fi însoțite de avizul Comitetului instituțional de etică a cercetării, în corespundere cu prevederile *Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei*, adoptată la Oviedo la 04.04.1997, semnată de către RM la 06.05.1997, **ratificată prin Legea nr. 1256-XV din 19.07.2002, în vigoare pentru RM din 01.03.2003**) și a protocoalelor adiționale.
4. **Nu pot fi prezentate informații identice în Rapoartele anuale ale mai multor proiecte.**
5. Se acceptă publicațiile în care expres sunt stipulate datele de identificare ale proiectului (denumire și/sau cifrul).
6. **Cerințe de tehnoredactare a Raportului:**
  - a) Se va exclude textul în culoare roșie din raport, întrucât reprezintă precizări referitor la informația solicitată ( de ex. *denumirea și cifrul, perioada de implementare a proiectului, anul/anii; nume, prenume; etc.*).
  - b) Câmpurile cu mențiunea „*optional*” se completează dacă sunt rezultate ce se încadrează în activitățile respective. În absența rezultatelor, câmpurile rămân **necompletate (nu se exclud rubricile respective)**.
  - c) Raportul se completează cu caractere TNR – 12 pt, în tabelele referitor la buget și personal – 11 pt; interval 1,15 linii; margini: stânga – 3 cm, dreapta – 1,5 cm, sus/jos – 2 cm.
  - d) **Copertarea se va face după modelul european – spirală.**



## EXTRAS DIN DECIZIE

**16.01.2024**

**nr. 1/1q**

Cu privire la aprobarea rapoartelor anuale (etapa 2023) și finale (2020-2023) de implementare a proiectelor din concursul Program de Stat (2020-2023)

În conformitate cu prevederile Ordinului Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare nr. 99 din 5 noiembrie 2020 *cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind raportarea anuală a implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării*, a Contractului de finanțare a proiectelor din cadrul Programului de Stat din domeniile cercetării și inovării (2020-2023), precum și în rezultatul audierii publice a rapoartelor anuale și finale de implementare a proiectelor, Consiliul științific

### A DECIS:

1. A aproba raportul anual (etapa 2023) și final (2020-2023) de implementare a proiectului „*Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și chirurgicale*”, cifrul 20.80009.8007.37, din concursul Program de Stat (2020-2023), responsabil de proiect dna Lupașco Iuliana, dr. hab. șt. med., conferențiar cercetător.
2. A prezenta raportul anual (etapa 2023) și final (2020-2023) de implementare a proiectului „*Bolile cronice hepatice și pancreatice: aspecte nutriționale și chirurgicale*”, cifrul 20.80009.8007.37, din concursul Program de Stat (2020-2023), responsabil de proiect dna Lupașco Iuliana, dr. hab. șt. med., conferențiar cercetător, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare.

Secretar al Consiliului științific,  
dr. șt. med., conf. univ.

Diana Calaraș



Semnătura *Diana Calaraș*  
Confirm *[Signature]*  
Serviciul resurse umane USMF